

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN HİZMET İÇİ EĞİTİM ETKİNLİKLERİNE KATILIMLARINI ETKİLEYEN ETMENLER

Seda SABAH¹

Resul ÇEKİN²

ÖZET

Bu araştırmanın amacı beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarını etkileyen etmenleri incelemektir. Bu kapsamda çalışmanın örneklemini Samsun İli Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı Merkez, Asarcık, Atakum, Ayvacık, Bafra, Canik, Çarşamba, Havza, İlkadım, Tekkeköy, Terme ve Vezirköprü ilçelerine bağlı okullarda beden eğitimi öğretmeni olarak görev yapmakta olan toplam 370 öğretmen oluşturmaktadır. Verilerin değerlendirilmesinde bağımlı değişken (hizmet içi eğitim etkinliklerine katılım) ve bağımsız değişkenler (Demografik özellikler ile hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımı etkilediği düşünülen unsurlar) arasındaki ilişkiyi araştırmak için Poisson Regresyon metodu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda demografik özelliklerden; "cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, okutulan sınıf seviyesi ve eğitim düzeyi" ile hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımı etkilediği düşünülen unsurlardan; "hizmet içi eğitim etkinliklerine karşı tutumlar, öğretmenlik yeterlilik algıları, zaman, ekonomik yardım, okul müdürü, iş arkadaşları ve okul kültürü" değişkenlerinin öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarını etkilediği belirlenmiştir. Bu sonuç doğrultusunda hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımı artırma konusunda Milli Eğitim Bakanlığı çalışmada yer alan değişkenler çerçevesinde gerekli tedbirleri almalı ve imkanlar sağlamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi dersi öğretmeni, hizmet içi eğitim, katılım

FACTORS THAT INFLUENCE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS' PARTICIPATION IN IN-SERVICE TRAINING PROGRAMS

ABSTRACT

The main purpose of this study was to examine factors influencing Physical Education teachers' participation in in-service training programs. Within this scope, the sample of this work constitutes totally 370 teachers who work as a Physical Education teacher in the public schools which are associated with the center, Asarcık, Atakum, Ayvacık, Bafra, Canik, Çarşamba, Havza, İlkadım, Tekkeköy, Terme and Vezirköprü districts of Samsun. The method of Poisson Regression was used to research the relationship between dependent variable and independent variable in the assessment of data. At this point, the researcher found that teachers' personal characteristics such as gender, age, teaching experience, grade level of teaching, education level, teachers' attitudes towards in-service training programs, teachers' self-efficacy, time, funding, principal, colleague influence and school culture affect Physical Education teachers' participation in in-service training programs in statistically significant ways. In the light of these results, the Ministry of National Education should take all necessary steps and provide all essential opportunities in order to increase teachers' participation in in-service training programs.

Keywords: Physical education teachers, in-service training, participation

¹ Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi Spor Anabilim Dalı (Sorumlu Yazar), E mail:sabah.sda@gmail.com

² Amasya Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu/Amasya.

GİRİŞ

Günümüz eğitim dünyasında öğretmenlerin kalitesi ve öğrencilerin nitelikli öğretmenlere sahip olup olmamaları üzerine yoğunlaşan çalışmaların olduğu görülmektedir [1]. Bazı araştırmacılar öğrencilerin başarısında öğretmenin oldukça önemli bir yere sahip olduğunu vurgulamaktadır [2,3]. Ancak öğretmen eğitimi denildiğinde bunun üniversite yıllarını kapsayan hizmet öncesi ve meslek yıllarını kapsayan hizmet içi eğitim olmak üzere ikiye ayrıldığı söylenebilir. Palardy ve Rumberger (2008) meslek öncesi eğitimi içine alan hizmet öncesi dönemde maalesef öğretmen adaylarının yeteri kadar iyi eğitim almadıklarını belirtmektedir [4]. Bu noktadan yola çıkıldığında daha nitelikli öğretmenlere sahip olmak bakımından hizmet içi eğitimin önemli bir unsur olduğu söylenebilir [5,6]. Çünkü hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımı beraber öğretmenlerin donanımlarının arttığı bazı araştırmacılar tarafından şiddetle savunulmaktadır [7,8].

Çocukların yaşantısında öğretmenler ve okullar büyük bir yer tutmaktadır. Birçok çocuk gün içerisinde okullarda evlerinden daha fazla zaman geçirirken öğretmenini anne ve babasından daha fazla görmektedir. Bu denli etkileşim içerisinde bulunan okul ve öğretmenin çocukların yalnızca bilgisinin gelişmesinde değil, özellikle eğitimlerinin ilk yıllarında kişiliklerinin biçimlenmesi üzerinde de doğrudan bir etkiye sahip olması kuvvetle muhtemeldir. Öğretmen eğitiminin niteliği eğitim-öğretim uygulamalarında kendini gösterir [9]. Eğitim ve öğretimde hedef davranışlar ne kadar iyi belirlenirse belirlensin, dersin içeriği ne kadar işlevsel seçilip organize edilirse edilsin, o hedeflenen davranışlara sahip öğretmenler elinde yürütülmedikçe, eğitimden beklenen sonucun alınması olanaklı değildir [10]. Bu sebeple eğitim sistemi içinde görev alacak öğretmenlerin, öncelikle hizmet öncesinde ve hizmet içinde, yeterli bir biçimde yetiştirilmesi ve kendini yetiştirmesi, eğitim hizmetlerinin kalitesini artırmada büyük öneme sahiptir [11].

Ulusal rekabetin her zamankinden daha çok yaşandığı günümüzde ve daha çetin yaşanacak olduğu gelecekte, kaliteli öğretmenlere sahip olmak sadece Türkiye'nin değil küresel yarıştaki her ülkenin ortak kaygıları arasında yer almaktadır. Bu bağlamda bazı Türk araştırmacılar çalışmalarını; hizmet içi eğitimin önemi ve gerekliliği, öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerinden memnuniyet düzeyleri ve etkili hizmet içi eğitim bileşenleri gibi konularda yoğunlaştırmışlardır [12-17].

Hem ulusal hem de uluslararası arenada birçok araştırmacı eğitimde kaliteli öğretmenin önemi ve gerekliliği üzerinde ziyadesizle durmuştur. Bu doğrultuda son yıllarda öğretmenler için sunulan hizmet içi eğitim odaklı çalışmalarda bir artış olduğu görülmektedir. Ancak hizmet içi eğitim konulu bu çalışmalarda öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarını etkileyen etmenler üzerinde özellikle son yıllarda durulmaya başlanmıştır. Bu doğrultuda pek çok araştırmacı öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, okutulan sınıf seviyesi ve eğitim düzeyi gibi demografik değişkenler ile hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımları arasındaki etkileşimi incelemişlerdir [18-22]. Diğer yandan çoğu araştırmada demografik özelliklerin yanı sıra öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarını olumlu ya da olumsuz etkileyen tutum, yeterlik algıları, zaman değişkeni, ekonomik yardım, okul müdürü, iş arkadaşları ve okul kültürü türünden unsurlar da belirlenmeye çalışılmıştır [3,18-28].

Bununla beraber 2009 yılında "Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü" tarafından uygulanan "Uluslararası Öğretim ve Öğrenme Ölçeği" sonuçlarına göre katılımcı 23 ülke arasında Türkiye'deki öğretmenler hizmet içi eğitime katılım açısından % 74,8 ile en az ortalamaya sahiptir [29]. Hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımın yasal olarak zorunlu olduğu Türkiye'de öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarının en az olması sorgulanması gereken ciddi bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeple öğretmenlerin hizmet içi eğitime katılımını etkileyen faktörler üzerine çalışmaların yapılması büyük önem arz etmektedir. Dolayısıyla bu çalışma, beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarını etkileyen etmenleri belirleyerek bu kapsamda;

1. "Beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel özellikleri hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımını nasıl etkilemektedir?

2. Beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim etkinliklerine karşı tutumları, öğretmenlik yeterlik algıları, zaman, ekonomik yardım (ödenek), okul müdürü, iş arkadaşları ve okul kültürü öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarını nasıl etkilemektedir? Sorularına yanıt aramayı amaçlamaktadır.

MATERYAL VE METOT

Araştırmanın Deseni

Bu alışma Beden Eğitimi retmenlerinin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yerel ve formel olarak dzenlenen hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarını etkileyen etmenlerin incelendiği kesitsel bir araştırmadır. Kesitsel araştırmalar, sosyal bilimlerde sıklıca tercih edilen araştırma çeşitlerinden biridir. Betimsel araştırmaların bir çeşidi olan kesitsel araştırmalar, geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır [30]. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Bu araştırmada benzer şekilde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda beden eğitimi derslerini sdrren retmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarını etkileyen etmenler herhangi bir mddahalede bulunulmadan olduğu gibi betimlenmiştir.

Evren ve rneklem

Araştırmanın evrenini Samsun İli Milli Eğitim Mdrluğu'ne bağlı okullarda görev yapmakta olan tm beden eğitimi retmenleri (N=631) oluştırmaktadır. Çalışmanın rneklemi beden eğitimi dersine giren retmenleri temsil edecek şekilde basit tesadufi örneklem yoluyla seçilmiştir. Basit tesadufi örneklem ynteminde evreni oluştıran tm bireylerin örneklem olarak seçilme olasılığı eşittir [31]. Bu bağlamda Samsun İli Milli Eğitim Mdrluğu'ne bağlı Merkez, Asarcık, Atakum, Ayvacık, Bafra, Canik, arşamba, Havza, İlkadım, Tekkeköy, Terme ve Vezirkpru ilçelerine bağlı okullarda görev yapan toplam 450 beden eğitimi retmeni tesadufi olarak seçilmiş, ancak eksik verilerden dolayı araştırmadan çıkarılan bireyler neticesinde analiz edilebilecek 370 ölçek elde kalmıştır. Sonuç olarak araştırmanın rneklemi Samsun ili Milli Eğitim Mdrluğu'ne bağlı okullarda görev yapan 370 beden eğitimi retmeninden oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada rneklemi oluştıran retmenlerden gerekli verileri elde etmek amacıyla Bayar tarafından 2013 yılında geliştirilen "retmenlerin Hizmet içi Eğitim Programlarına Katılım leği" uygulanmıştır [18]. Ölçek kendi içerisinde "Kişisel Bilgi Formu" ve "retmenlerin Hizmet içi Eğitim Etkinliklerine Katılımlarını Etkileyen Etmenler" olmak üzere iki alt bileşenden meydana gelmektedir.

36 maddeden oluşan bu ölçek gvenirlik olarak incelendiğinde, Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı $a=0,902$ olarak bulunmuştur. Ayrıca lek geçerlilik açısından ele alındığında Açımlayıcı Faktör Analizi sonucunda ölçeğin gerekli geçerliliği sağladığı grmlmüştür. Bayar (2013) tm bu bulgular doğrultusunda ölçeğin retmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarını etkileyen faktörleri ortaya koymasını amaı ile kullanılabilecek iyi bir lme aracı olabileceğini belirtmiştir [18]. Ayrıca bu çalışma için hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı $a=0,87$ bulunmuştur. Literatürde Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı $a=0,70$ ve üzerinde olduğunda ölçeğin iyi derecede gvenirliğe sahip olduğu belirtilmektedir [32,33].

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmacı tarafından öncelikli olarak Samsun İli Milli Eğitim Mdrluğu'nden gerekli izinler alınmıştır. Toplamda 631 beden eğitimi retmeninden rastgele belirlenen 450 üretmenin çalıştıkları okullar ziyaret edilerek çalışmaya katılmaları konusunda davet edilmişlerdir. Ancak bu retmenlerden 414'ü leği gönüllü olarak cevaplamıştır. Ölçek cevaplama sresini yaklaşık olarak 15 dakika sdrmüştür. Verilerin değerlendirilmesi sırasında formlardan herhangi birini eksik ya da rastgele dolduran 44 retmen araştırma kapsamından çıkarılmıştır. Sonuç olarak analiz edilmesi amaı ile 370 üretmenin yanıtladıkları ölçekler kayıt altına alınmıştır. Veriler araştırmacı tarafından Sosyal Bilimler için İstatistik Programı 21 (SPSS21)'e aktarılmış ve istatistiksel analizler bu programla gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde bağımlı değişken (sayma verileri) ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi araştırmak için Poisson Regresyon metodu kullanılmıştır. Katılma sayısının Poisson Regresyon dağılışı gsterdiği belirlenmiştir ($P=0,465$).

BULGULAR

Bu blemde ilk olarak araştırmaya katılan retmenlere ilişkin tanımlayıcı istatistiklere yer verilmiş, devamında ise araştırma amaına ynelik istatistiksel analizler tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 1. Çalışmaya katılan öğretmenlere ait demografik bilgiler

Değişken		N	%	Değişken		%	N	
Cinsiyet	Erkek	290	78,4	Sınıf Düzeyi	1.snf	7	1,9	
	Kadın	80	21,6		2.snf	7	1,9	
	Toplam	370	100		3.snf	2	0,5	
Yaş	<25	5	1,4		4.snf	8	2,2	
	25-29	29	7,8		5.snf	221	59,7	
	30-39	187	50,5		6-8.snf	125	33,8	
	40-49	135	36,5		Toplam	370	100	
	50-59	14	3,8		Eğitim Düzeyi	Ortaokul	1	0,3
	>60	0	0			Lise	0	0
	Toplam	370	100			Yüksekokul (2 yıllık)	1	0,3
Mesleki Kıdem	1-2 yıl	19	5,1	Fakülte		347	93,8	
	3-5 yıl	40	10,8	Lisans Üstü		21	5,7	
	6-10 yıl	67	18,1	Toplam		100	370	
	11-15 yıl	81	21,9					
	16-20 yıl	125	33,8					
	<20 yıl	38	10,3					
	Toplam	370	100					

Tablo 1' e göre araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin % 78,4'ünü (n=290) erkekler, %21,6'sını (n=80) kadınlar oluşturmaktadır. Söz konusu bu öğretmenlerin yaşları ise daha çok 30-49 yaşları arasında bulunmaktadır (n=322; %87). Diğer yandan katılımcıların mesleki kıdem dağılımları en fazla 16-20 (n=125; %33,8), 11-15 (n=81; %21,9) ve 6-10 yıl (n=67; %18,1) arasında toplanmaktadır. Öğretmenlerin okuttukları sınıf seviyelerine göre dağılımlarına bakıldığında; yoğunluk en çok 5. Sınıf (n=221; %59,7) ve 6-8. Sınıflarda (n=125; %33,8) gözlenmektedir. Son olarak çalışmaya katılan öğretmenlerin eğitim düzeylerinin dağılımlarında ise, ilk sırayı % 93,8 oranla (n=347) fakülte mezunları almaktadır.

Tablo 2. Model etkileri testleri

Değişken	Wald Ki Kare	df	P
Model sabiti	0,583	1	0,445
Cinsiyet	17,063	1	0,001*
Yaş	28,276	4	0,001*
Mesleki Kıdem	15,826	5	0,007*
Okutulan Sınıf Seviyesi	17,101	5	0,004*
Eğitim Düzeyi	10,064	2	0,007*

Bağımlı değişken: Beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet içi etkinliklerine katılımı

Model: (kesişme) cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, okutulan sınıf seviyesi, eğitim düzeyi

Tablo 3. Beden eğitimi ęretmenlerinin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımları ile cinsiyet, yaş, mesleki kідem, okutulan sınıf seviyesi, eğitim dүzeyleri arasındaki ilişki

	β	SS	Exp (β)	P
<i>Kesişme</i>	-1,280	0,6301	0,278	0,042
<i>Cinsiyet (Erkek-Kadın(referans) ęretmen Kıyaslaması)</i>	-0,579	0,1401	561	0,000*
Yaş				
25'in altında	2,504	0,7399	12,231	0,001*
25 – 29	1,156	0,5497	3,176	0,036*
30 – 39	0,292	0,4630	1,339	0,529
40 – 49	0,848	0,4219	2,336	0,044*
50 – 59 (referans)	-			
Mesleki Kідem				
1-2 yıldır	-1,233	0,5378	0,291	0,022*
3-5 yıldır	-0,648	0,3663	0,523	0,077
6-10 yıldır	-0,136	0,3049	0,873	0,656
11-15 yıldır	-0,227	0,2564	0,797	0,376
16-20 yıldır	-0,604	0,2212	0,547	0,006*
20 yıldan daha fazla (referans)	-			
Okutulan Sınıf Seviyesi				
1. Sınıf	-1,427	0,5378	0,240	0,052
2. Sınıf	0,319	0,3796	1,375	0,401
3. Sınıf	1,270	0,5517	3,562	0,021*
4. Sınıf	0,713	0,3295	2,040	0,030*
5. Sınıf	-0,111	0,1412	0,895	0,432
6-8. Sınıf (referans)	-			
Eğitim Dүzeyi				
Ortaokul	-3,513	0,948	2,678	0,074
2 Yıllık Yүksekokul	2,456	0,8538	11,658	0,004*
Fakülte	1,235	0,4629	3,440	0,008*
Yүksek Lisans (referans)	-			

Bu araştırmanın birinci sorusu “beden eğitimi ęretmenlerinin kişisel özellikleri hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımı nasıl etkilemektedir?” şeklinedir. Çalışmaya katılan beden eğitimi ęretmenlerinin cinsiyet, yaş, mesleki kідem, okutulan sınıf seviyesi, eğitim dүzeyi gibi demografik özelliklerinin ęretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarını nasıl etkilediği Poisson regresyon tekniği kullanılarak anlaşılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda Omnibus testi sonuçlarına göre Poisson regresyon analizinin kullanılabilieceği istatistiksel olarak belirlenmiştir (P<0,001). Tablo 2 ve 3’de Poisson Regresyon sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 2’de grldğ gibi bütün diğer değişkenler kontrol altına alındığında çalışmada yer alan beden eğitimi ęretmenlerinin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılım sayıları açısından; cinsiyet (P=0,001), yaş (P=0,001), mesleki kідem (p=0,007), okuttukları sınıf (P=0,004) ve eğitim seviyesi (P=0,007) değişkenlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir.

Ayrıca Tablo 3’de belirtildiği gibi kadın beden eğitimi ęretmenleri erkek beden eğitimi dersi ęretmenlerine kıyasla daha çok hizmet içi eğitim etkinliklerine katılma eğilimi içerisindedirler. Diğer yandan, çalışmaya katılan beden eğitimi ęretmenlerinden 50-59 yaş grubundakiler ile 30-39 yaş aralığındaki ęretmenler arasında hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımları konusunda istatistiksel olarak herhangi bir anlamlı ilişki yokken yaşı genç olan ęretmenlerin daha çok hizmet içi eğitim etkinliklerine katılma eğiliminde oldukları görülmektedir. Nitekim beden eğitimi ęretmenleri içerisinde hizmet içi eğitim etkinliklerine katılım 50-59 yaş grubundaki ęretmenlere göre 25 yaş altı ęretmenlerde 12,231, 25-29 yaş arasında 3,176, 40-49 yaş arasında ise 2,336 kat daha fazladır.

Bununla birlikte çalışmaya katılan beden eğitimi dersi ęretmenleri mesleki kідem değişkeni açısından karşılaştırıldığında, 1-2 yıldır ve 16-20 yıldır ęretmenlik mesleğini icra etmekte olan ęretmenlerin 20 yıl ve üzeri hizmeti olanlara göre hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımları negatif yönlü ve anlamlıdır. Ayrıca ęretmenlik mesleğini 3-5 yıldır, 6-10 yıldır ve 11-15 yıldır sürdürmekte olan ęretmenler için mesleki kідem değişkeni ile hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımları arasında istatistiksel olarak herhangi bir anlamlı ilişki belirlenmemiştir.

Öte yandan beden eğitimi öğretmenlerinin okuttukları sınıf seviyesi açısından hizmet içi etkinliklere katılımları 6-8. sınıf seviyesine göre 1. 2. ve 5. sınıf seviyesinde derse giren öğretmenler için istatistiksel olarak herhangi bir anlamlılık ifade etmezken, 3. ve 4. sınıf okutan öğretmenler için pozitif yönde anlamlı bir ilişki belirlenmiştir.

Son olarak çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin yüksek lisans seviyesi referans alınarak eğitim düzeyleri değişkeni karşılaştırıldığında 2 yıllık yüksekokul ve fakülte mezunlarının hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarında istatistiksel olarak pozitif ve anlamlı ilişki gözlenirken ortaokul mezunlarında herhangi bir anlamlılık bulunmamıştır. Bu çalışmada 2 yıllık yüksekokul ve ortaokul mezunu birer katılımcı olduğu için değerlendirmeye alınması doğru olmayacaktır. Fakat bununla beraber elde edilen bulgulardan fakülte mezunlarının yüksek lisans seviyesine göre 3,440 kat daha fazla hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılım gösterme eğiliminde olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmanın ikinci sorusu “beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarını; hizmet içi eğitimle ilgili tutumları, öğretmenlik yeterlik algıları, zaman, ekonomik yardım (ödenek), okul müdürü, iş arkadaşları ve okul kültürü gibi unsurlar nasıl etkilemektedir”? şeklindedir. Araştırmada tüm diğer değişkenler kontrol altına alındığında söz konusu unsurlar açısından beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımları pozitif yönde ve istatistik açıdan anlamlı bulunmuştur. Buna göre katılımcıların, hizmet içi eğitim etkinliklerine karşı tutumları $\beta=0,289$; $P=0,001$, öğretmenlik yeterlik algıları $\beta=0,339$; $P=0,003$, zaman $\beta=0,173$; $P=0,040$, ekonomik yardım $\beta=0,218$; $P=0,047$, okul müdürü $\beta=0,278$; $P=0,002$, iş arkadaşları $\beta=0,666$; $P=0,001$ ve okul kültürü $\beta=0,230$; $P=0,030$ olarak hesaplanmıştır.

Başka bir anlatımla beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarında etkili olan her bir unsur 1 birim arttığında öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarının da belli oranda artması beklenmektedir. Öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımları bakımından bu oranların tutumlarda 0,289; öğretmenlik yeterlilik algılarında 0,339; boş zamanlarında 0,173; ekonomik yardım (ödenek) sunulmasında 0,218; okul müdüründe 0,278; iş arkadaşlarında 0,666 ve nihayet okul kültürü unsurunda ise 0,230 olarak artış göstermesi beklenmektedir.

Tablo 4. Hizmet içi eğitim etkinliklerine katılım davranışları ile hizmet içi eğitime yönelik tutum, yeterlik algısı, zaman, ekonomik yardım, okul müdürü, iş arkadaşı ve okul kültürü değişkenleri arasındaki ilişki

	B	SS	Exp (β)	P
Model sabiti	-1,460	0,3664	0,263	0,001
Hizmet içi eğitim etkinliklerine karşın tutumlar	0,289	0,0817	1,335	0,001*
Öğretmenlik yeterlilik algıları	0,339	0,1123	1,404	0,003*
Zaman	0,173	0,0843	1,189	0,040*
Ekonomik yardım (Ödenek)	0,218	0,1098	1,243	0,047*
Okul müdürü	0,278	0,0905	1,321	0,002*
İş arkadaşları	0,666	0,1025	1,947	0,001*
Okul kültürü	0,230	0,1059	1,259	0,030*

Bağımlı değişken: Beden eğitimi dersi öğretmenlerinin hizmet içi etkinliklerine katılım

* $P<0.05$

TARTIŞMA

Bu çalışmada elde edilen verilerin analizinde beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarını cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, okutulan sınıf seviyesi ve eğitim düzeyi gibi demografik özelliklerin etkilediği görülmektedir. Bu değişkenlerden cinsiyet, yaş, okutulan sınıf seviyesi ve eğitim düzeyi çalışmaya dahil olan beden eğitimi öğretmenlerinin düzenlenen hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarını olumlu yönde etkilerken mesleki kıdem olumsuz olarak etkilemektedir.

Cinsiyet açısından erkeklere göre kadınlar hizmet içi eğitim etkinliklerine daha fazla ilgi göstermektedirler. Bu sonuç kadınların mesleki yönden daha titiz davranmalarından kaynaklanabilir. Yahut erkeklerin özgüvenlerinin daha yüksek olabileceği biçiminde değerlendirilebilir. Bununla beraber Eyecisoy (2014) cinsiyet faktörünün öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımları üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığını belirtmektedir [19]. Diğer yandan yaş değişkeni hizmet içi etkinliklere katılımda önemli bir faktör gibi görünmektedir. Öyle ki bu çalışmada genç öğretmenlerin hizmet içi etkinliklere yaşlılardan daha fazla ilgi gösterdikleri anlaşılmaktadır. Dolayısıyla gençlik faktörünün mesleki gelişme sürecinde önemli bir özellik olduğu söylenebilir. Bu çalışmada beden eğitimi öğretmenleri içerisinde hizmet içi eğitim etkinliklerine katılım 50-59 yaş grubundaki öğretmenlere göre 25 yaş altı öğretmenlerde 2,504 kat daha fazladır. Bu alışma gibi Sezer (2006) de yaş ve mesleki kıdem etmenlerinin öğretmenlerin hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılımını etkileyen önemli bir faktör olduğunu bildirmektedir [20]. Gerçekten bu çalışmaya göre mesleki kıdem ile hizmet içi eğitim etkinliklerine katılım arasında negatif yönlü anlamlı ilişki belirlenmiştir. Yani 1-2 ve 16-20 yıldır çalışanlar 20 yıl üzeri çalışanlara göre hizmet içi eğitime daha az katılma eğilimindedirler. Bu sonuç mesleğinde yeni olan öğretmenlerin (1-2 yıldır) hem yeni mezun hem de Kamu Personeli Seçme Sınavı ile atanmaları sebebiyle kendilerini fazlasıyla öğretmenlik mesleğinde yeterli görmelerinden kaynaklanabilir. Benzer şekilde 16-20 yıldır görev yapan öğretmenler de mesleklerini uzun yıllar yapmaları ve bu sebeple kendilerini yeterli bulmalarından dolayı hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımda isteksizlik gösterdiği düşünülebilir.

Diğer yandan, okuttukları sınıf seviyesi açısından öğretmenlerin hizmet içi etkinliklere katılımları 6-8. sınıf seviyesine göre 1. 2. ve 5. sınıf seviyesinde derse giren öğretmenler için istatistiksel olarak herhangi bir anlamlılık ifade etmezken, 3. ve 4. sınıf okutan öğretmenler için pozitif yönde anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. Buna karşın Bayar (2013) ğretmenlerin okuttukları sınıf seviyesinin hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılımlarını etkilemediğini ifade etmektedir [18]. Oysa bu çalışmada 3. ve 4. sınıf dersine giren öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılmaya daha eğilimli oldukları söylenebilir.

Çalışmada beden eğitimi ğretmenlerinin yüksek lisans seviyesi referans alınarak eğitim düzeyleri karşılaştırıldığında fakülte mezunlarının hizmet içi eğitim faaliyetlerine 1,235 kat daha fazla katılım gösterme eğiliminde olduğu anlaşılmaktadır. Bu görünüm öğretmenlerin kendilerini yenileme açısından oldukça istekli olduklarını göstermektedir. Ayrıca bu durum öğretmenlerin hizmet içi eğitim faaliyetlerinin bilincinde olduğu biçiminde de değerlendirilebilir.

Diğer yandan elde edilen verilerin analizinde beden eğitimi ğretmenlerinin hizmet içi eğitim etkinliklerine karşı tutumları, yeterlik algısı, zaman, ekonomik yardım, okul müdürü, iş arkadaşları ve okul kültürü gibi etmenlerin olumlu olması durumunda düzenlenen hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarının arttığı sonucuna ulaşılmaktadır. Benzer şekilde Sezer (2006), hizmet içi eğitim etkinliklerine çok katılan öğretmenlerin, hizmet içi eğitim faaliyetlerine az katılan veya hiç katılmayan öğretmenlere göre nispeten daha olumlu görüşlere sahip olduğunu savunmaktadır [20]. Ayrıca Lohman (2006) ğretmen yeterlik algılarının öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarını etkileyen önemli bir etken olduğunu tespit emiştir [24]. Bunun yanı sıra Güneş (2006) zaman değişkeninin öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarını etkileyen önemli bir etken olduğunu belirtmektedir [26].

Araştırmada elde edilen veriler sonucunda beden eğitimi öğretmenlerine ekonomik yardım (denek) sağlanması durumunda düzenlenen hizmet içi etkinliklerine katılımlarının daha fazla olacağı sonucuna ulaşılmaktadır. Ancak Gönen ve Kocakaya (2006) teşvik etme amaçlı sağlanan ekonomik yardımların öğretmenlerin hizmet içi faaliyetlere katılım durumlarını etkilemediğini ifade etmektedir [22].

Bununla birlikte bu çalışmada beden eğitimi ğretmenlerinin hizmet içi eğitim konusunda destekleyici okul müdürüne ve iş arkadaşlarına sahip olmaları durumunda düzenlenen hizmet içi etkinliklerine katılımlarının daha çok olacağı tespit edilmiştir. Benzer şekilde Postholm (2011) okul mdrlerinin öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarını olumlu yönde etkilediğini belirtirken [27], Senge (2006) iş arkadaşlarının öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarını etkileyen önemli bir etken olduğunu belirlemiştir [28].

Ayrıca yapılan bu araştırmada, beden eğitimi öğretmenlerinin olumlu okul kültürüne sahip olunan bir okulda çalışıyor olmaları düzenlenen hizmet içi etkinliklerine katılımlarını arttırdığı sonucuna ulaşılmaktadır. Ancak buna karşın Bayar (2013) okul kültürünün öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımları üzerinde herhangi bir etkisi olmadığını bildirmektedir [18].

SONUÇ VE ÖNERİLER

Elde edilen verilerin analizleri neticesinde öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine karşı tutumları, öğretmenlik yeterlik algıları, zaman, ekonomik yardım (ödenek), okul müdürü, iş arkadaşları ve okul kültürü etmenlerinin de öğretmenlerin düzenlenen hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımları üzerinde etkili olduğu yargısına ulaşılmıştır. Bu sonuçlar çerçevesinde çalışmayla ilgili aşağıdaki öneriler ileri sürülebilir.

- Kadın beden eğitim öğretmenleri kadar erkek beden eğitimi öğretmenlerinin de hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımları sağlanmalıdır.
- Hizmet içi eğitim etkinliklerine karşı olumsuz tutumlar içerisinde olan öğretmenlerin bu düşüncelerini değiştirici eylemlerde bulunulmalıdır.
- Öğretmenlik yeterlik algıları eksik olan öğretmenlerin bu düşünceleri bertaraf edici önlemler alınarak öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımları artırılmalıdır.
- Öğretmenlere daha çok boş zaman fırsatları sağlanarak hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımları sağlanmalıdır.
- Öğretmenlere hizmet içi eğitim etkinlikleri ile ilgili ek ödenekler sağlanarak hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımları artırılmalıdır.
- Okul müdürlerine hizmet içi eğitim etkinliklerinin önemi ve gerekliliğini anlayacakları eğitimsel faaliyetler düzenlenerek daha çok öğretmenin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımı sağlanmalıdır.
- Öğretmenler arasındaki işbirliğini artırıcı etkinlikler düzenlenerek iş arkadaşlarının etkisi ile hizmet içi eğitim etkinliklerine katılan öğretmen sayısı artırılmalıdır.
- Okulda olumlu okul kültürünün yaratılarak öğretmenleri hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımları konusunda destekleyici bir anlayış kazandırılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Aybek A, İmamoğlu O, TaşmektepliğİL MY. Öğrencilerin beden eğitimi dersine ve ders dışı etkinliklere yönelik tutumlarının değerlendirilmesi, Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 2011; 2 (2): 51-59.
2. Campbell A, McNamara O, Gilroy P. Practitioner research and Professional development in education. London, Paul Chapman. 2004.
3. Opfer VD, Pedder D. The lost promise of teacher professional development in England. European Journal of Teacher Education, 2011; 34(1): 3-24.
4. Palardy GJ, Rumberger RW. Teacher effectiveness in first grade: The importance of background qualifications, attitudes, instructional practices for student learning. Educational Evaluation and Policy Analysis, 2008; 30(2): 111-140.
5. Demirtas Z. Öğretmeni hizmet içinde yetiştirmenin bir aracı olarak denetim [As a tool for training teacher in-service, supervision]. Electronic Journal of Social Sciences (Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi), 2010; 9(31): 41-52.
6. Sandholtz JH, Scribner SP. The paradox of administrative control in fostering teacher professional development. Teaching and Teacher Education, 2006; 22: 1104-1117.
7. Birman BF, Desimone L, Porter AC, Garet MS. Designing professional development that works. Educational Leadership, 2000; 57(8): 28-33.
8. Carver CL, Katz DS. Teaching at the boundary of acceptable practice: What is a new teacher men torto do? Journal of Teacher Education, 2004; 55(5): 449-462.
9. Süral S, Sarıtaş E. Pedagojik formasyon programına katılan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik yeterliklerinin incelenmesi, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2015; 1(11): 62-75.
10. Sünbül AM. Bir meslek olarak öğretmenlik. Ö. Demirel, Z. Kaya (Ed.), Öğretmenlik Mesleğine Giriş (s. 224-227). Ankara: Pegem A Yayıncılık. 2001.
11. Celep C. Sınıf yönetiminde öğretmen-öğrenci ilişkisi. Çağdaş Eğitim Dergisi, 2001; 272: 19-24.

12. Aytaç T. Hizmet içi eğitim kavramı ve uygulamada karşılaşılan sorunlar. Milli Eğitim Dergisi, 2000; 147: 66-69.
13. Bayar A. The components of effective professional development activities in terms of teachers' perspective. International Online Journal of Educational Sciences, 2014; 6(2): 319-327.
14. Bayar A, Kosterelioğlu İ. Satisfaction levels of teachers in professional development activities in Turkey. Electronic Turkish Studies (International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic), 2014; 9(2): 321-333.
15. Bayındır N. Teachers' perception levels of activities directed towards professional progress. Retrieved from [http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3673/is_1_130/ai_n35666692/pg_6/\(2009\)](http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3673/is_1_130/ai_n35666692/pg_6/(2009)).
16. Öztürk M, Sancak S. Hizmet ii eğitim uygulamalarının alışma hayatına etkileri. Journal of Yaşar University, 2007; 2(7): 761-794.
17. Seferoglu SS. Professional teaching standards: The case of Turkish teacher candidates. World Applied Science Journal, 2007; 2(4): 412-419.
18. Bayar A. Factor saffecting teachers' participation in professional development activities in Turkey. Doctoral Dissertation, University of Missouri—Columbia, United States of America, 2013.
19. Eyecisoy HO. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, hizmet içi eğitim programlarına ilişkin görüşleri (Denizli İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2014.
20. Sezer E. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında çalışan psikolojik danışman ve rehber öğretmenlerin hizmet içi eğitime ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
21. Avcı Ü. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.
22. Gönen S, Kocakaya S. Fizik öğretmenlerinin hizmet içi eğitimler üzerine görüşlerinin değerlendirilmesi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2006; 19: 37-44.
23. Doğan O. Hizmet içi eğitime katılımın eğitim öğretim sürecine etkisi ile ilgili yönetici ve öğretmen görüşleri. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2009.
24. Lohman MC. Factors influencing teachers' engagement in informal learning activities. Journal of Workplace Learning, 2006; 18(3):141-156.
25. Başkan H. İlköğretim okullarında görevli öğretmenlerin hizmet içi eğitim programlarının etkililiğine ilişkin algı ve beklentileri (Denizli İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2001.
26. Güneş M. İlköğretim Okulu öğretmenlerinin hizmet içi eğitim programlarına katılmayı isteme ve istememe nedenleri. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006.
27. Postholm MB. A completed research and development work project in school: The teachers' learning and possibilities, premises and challenges for further development. Teaching and Teacher Education, 2011; 27: 560-568.
28. Senge PM. The fifth discipline: The art and practice of the learning organization (Revised edition). New York: Currency Double day. 2006.
29. Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). Creating effective teaching and learning environments: First results from Teaching and Learning Survey (TALIS). 2009
30. Karasar N. Bilimsel Araştırma Yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler (24. bs.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. 2012.
31. Cohen L, Manion L, Morrison K. Research methods in education (6. bs.). London; New York: Routledge. 2007.
32. Bland JM, Altman DG. Statistics notes: Cronbach's alpha. Bmj, 1997; 314(7080): 572.
33. Nunnally JC, Bernstein IH. Psychometric theory. New York ; Montréal: McGraw-Hill. 1994.